

Veronika
Bendová
Vytěženej
kraj

Tady chcípí všichni psi světa,
Hugo.

Veronika
Bendová
Vytěženej
kraj

Česká próza

fra

Veronika Bendová se narodila v roce 1974 v Praze. Vystudovala scenáristiku a dramaturgii na pražské FAMU. Literárně debutovala v roce 2012 novelou *Nonstop Eufrat*, která byla také přeložena do španělštiny. Příležitostně publikuje časopisecky povídky.

Veronika Bendová
Vytěžený kraj

Od autorky ve Fra
Nonstop Eufrat, 2012

Veronika
Bendová
Vytěženej kraj

fra

Česká próza
Veronika Bendová
Vytěženej kraj

Fotografie na obálce Jana Plavec, 2016
Jako eknihu vydalo roku 2019 Fra,
Šafaříkova 15, Praha 2, www.fra.cz
Elektronické vydání první

© Éditions Fra, 2019
Text © Veronika Bendová, 2019
Cover photo © Jana Plavec, 2016
Author photo © Radek Brousil, 2019
ISBN 978-80-7521-073-9
ISBN 978-80-7521-101-9 (Pdf)
ISBN 978-80-7521-102-6 (ePub)
ISBN 978-80-7521-103-3 (Mobi)

*Bytí krajiny a bytí člověka je totéž,
na pozadí ničeho je něco,
z obzoru vystupuje kraj,
má své nálady, tesknění, vzruchy,
má svou řeč a své vědomí*

Jiřina Hauková, Světlo v září

1

Hotel U Bílého tygra stál na rohu náměstí. Irena se na něj dívala s pochybnostmi. Prohlížela si sice doma na internetu fotografie, ovšem dobře věděla, že i barabizna se dá nafotit tak, aby vypadala dobře.

Hotel ale vůbec nevypadal jako barabizna. Byla to starorůžově omítnutá budova s florálními dozvuky secese a za ní se zdvihaly věže kostela archanděla Michaela. Na dohled sice vystrkovaly hranaté hlavy paneláky a na levé straně náměstí se černala nevlídná naddimenzovaná radnice z padesátých let, ale kostel osvětlovaly v brzkém podzimním stmívání reflektory, působil vysloveně idylicky, a to vůbec nebylo slibné.

Zatímco v přízemí hotelu teple zářila okna restaurace, po náměstí se rozlézala mlha. Bylo skoro prázdné, jen v zadní části seděl na lavičce hlouček mládeže a potahoval z cigaret. Hugo zaparkoval na jednom z vyhrazených míst, vypnul motor a sepjál ruce za krkem, až mu zalupalo v kloubech. Zamžoural na hotelovou fasádu s namalovaným tygříkem s korunou.

„Vypadá to až moc dobře, sakra!“ řekl s ještě větším nedostatkem nadšení, než jaký pociťovala jeho spolucestující. „Třeba bude depresivní aspoň zevnitř!“ Otevřel dveře a pustil do auta vlezlou vlhkou zimu. Pobrali skromná zavazadla.

Litvínov. Čekali to lepší – vlastně horší.

Když vešli, z křesílka u stolku se zdvihla čtyřicátnice s bleděmodrýma očima a vytrhaným obočím. Loudavě došla za recepční pult. V hotelu bylo vedro. Říjen byl letos velice chladný a topná sezóna začala s předstihem. Iru to na chvíli smířilo s nově vymalovanými zdmi i zá-
novní dlažbou. Jeli z Prahy Hugovým fordem, který měl rozbité topení, a ona už skoro necítila nohy.

I Hugo vypadal nastydle. „Máme tu rezervované dva pokoje na tři noci,“ sdělil recepční a kýchl.

„Na jméno...?“ zeptala se žena.

„Vavřinec,“ zahuhňal Hugo, Ira zavrtěla hlavou, sáhla do kapsy bundy a podala mu kapesník.

„Potřebuju občanku,“ řekla žena. „Od obou.“

Ira se rozhlížela. Podle referátu její sestry, projíždějící Litvínovem předloni, měl hotel vzbuzovat dojem něčeho mezi Drákulovým zámkem a neopakovatelně zchátralým socialistickým retrem. Nic z toho ale nebylo tady na recepci patrné.

„Dva jednolůžkové pokoje jsou za tisíc osm set za noc,“ podotkla v tu chvíli recepční, „jeden dvojlůžkový by vás vyšel o pět stovek laciněji.“ Opisovala údaje z občanského průkazu a tvářila se jakoby nic.

Hugo na Irenu potměšile zamrkal. Vrhla na něj mrazivý pohled. Proč si nedá pokoj? A ještě tenhle beznadějně nový interiér. Kde jsou ty válečky, mapy na zdech, kde jsou ty *hnusné bakalitové kliky*? Otočila se k ženě, která podávala

Hugovi zpátky občanku, Ireně se zezdalo, že jí zahrál kolem rtů posměšný výraz.

„Podívejte se,“ řekla nakvašeně, „my nejsme žádný páreček holoubků, jsme kolegové a jsme tu pracovně. Takže laskavě dva jednolůžkové a na každý potřebujeme paragon.“

„Nečerti se,“ sáhl jí Hugo konejšivě na rameno.

Žena na Iru hleděla s neproniknutelným výrazem.

„Jenom jsem vás informovala,“ poznamenala. „Snídani máte v ceně, od osmi do deseti.“

Spím do půl desáté nejmíň, pomyslela si Ira. Půl hodiny na sprchu, zuby a naličení stačí. Předchozí týden byl vyčerpávající. Spát, spát, spát...!

Po cestě do naleštěných ořechových schodů řekla sklesle: „Nejspíš to tady za poslední rok kompletně zrekonstruovali.“

„Ne nejspíš, ale určitě,“ ujistil ji Hugo a ukázal na zeď, kde byla připevněna měděná tabulka s vyrytým nápisem:

Hotel U Bílého tygra byl v roce 2015 zrekonstruován s pomocí dotace Ministerstva kultury ČR a Evropského fondu pro regionální rozvoj.

„Nezoufej,“ řekl Hugo a odemkl svůj pokoj, „jsme v centru města, kousek dál to zas bude jiný.“

Ira zasunula klíč do zámku vedlejších dveří a poznamenala pochmurně: „Jestli tam taky nedostali nějakou podělanou evropskou dotaci.“

Uvnitř sebou plácla na postel a natáhla prochládlé nohy nad radiátor.

Po večeri se ztrískala v hotelovém baru červeným vínem, zatímco Hugo naproti ní pil zázvorový čaj a trpělivě jezdil prstem po mapě okolí v tabletu. Kaňkov. Růžodol. Patokryje. Obrnice. Mariánské Radčice. Svinčice. Hrobčice. Světec.

„To seš ty,“ breptala Ira v jedenáct večer, kdy ji vlekl do schodů k pokoji. „Ty seš světec a já jsem svinčice.“

Ještě jí nařídil budík na mobilu. Věděl, jak těžko se probouzí. Navíc bude na sebe našťvaná. Kdysi ji budíval sám. A sám si to taky poslal.

Šel pak spát vedle, ale zůstal ještě dlouho vzhůru, ležel s očima upřenýma na bělostný strop, po kterém čas od času přejel kužel světla. Na protější stěně visela zarámovaná fotografie. Bylo na ní litvínovské náměstí někdy na začátku století. Toho už minulého. Před očima měl mapu téhle divné krajiny. Spočíval v měkké posteli v teplém pokoji solidní stavby a jen malý kus od nich, na displeji tabletu to bylo jen pár centimetrů, v podzimní mlze a tmě zel kráter hnědouchelné pánve. Ta představa na něj působila zvláště tísnivým dojmem.

Jednu výhodu Bílý tygr přece jen má, řekl si nakonec, když už se mu zavíraly oči. Jestli jim Kosík lokace schválí, Karin nebude mít zase řeči, že nestudovala DAMU proto, aby potom bydlela v nějaké blešárně.

2

Když ráno snídali v hotelové jídelně, venku byla popelavě bílá mlha. Přesně jak Hugo očekával, Ira měla náladu pod psa. Nepila moc často, protože víno jí nedělalo dobře, pivo jí nechutnalo a po panácích mívala druhý den bolehlavy. A hlavně se na sebe zlobila, protože měla zbytnělou potřebu chovat se profesionálně a opanovaně, a tuhle potřebu alkohol uspával rychle a úspěšně.

Teď seděla proti Hugovi, upíjela ze sklenice džus a máchala čajový pytlík v hrnku tam a zpět jako vzteklá pradlena. Konečky krátkých vlasů měla ještě vlhké od ranního sprchování. Podívala se ven. Mlhavým smogem se s námahou probíjela světla aut.

„To je hnus,“ řekla. „A to nám nefunguje to topení.“

Vzdychla a bez chuti zabořila lžičku do jogurtu. „Kam jedeme nejdřív?“

„Most,“ řekl Hugo. „Pak Mariánské Radčice. A nakonec na Horu Svaté Kateřiny. Charismatické místo... Doufám, že tak, jak potřebujeme...“

„Abysme z toho charismatu vůbec něco viděli,“ poznamenala Irena s pohledem z okna.

„Když jsem někdy v pětadevadesátém dělal poprvé pro cizí produkci, chtěli po mně nějakou romanticky divokou roklinu. Točili tu film z devatenáctýho století a tou roklinou po lesní cestě měl jet kočár s koňma. Našel jsem neuvě-

řitelně působivý místo u Budče, jezdil jsem tam ještě jako kluk na vandry. To údolí nemělo chybu. Když jsem to tam objížděl, přijel jsem po ránu, byla mlha jako teď. Vůbec nemělo smysl fotit, ale já jsem to stejně úplně viděl. Ani jsem dál nehledal, sednul jsem si v Zákolanech do hospody na kafe a zavolal jejich asistentovi, že už tu roklinu mám a že to nafotím cestou zpátky. Byl unešenej, jak rychle jsem to našel a že je to jen kousek od Prahy.“

Ira žvýkala rohlík a namáčela ho do jogurtu. „A dál...?“

„Pak se mlha rozpustila, jel jsem zpátky, a když jsem zastavil a vytáh foťák, tak jsem div nespádnul. Protože na druhý straně tý rokliny si někdo postavil výstavní šumperák. Se satelitem na lodžii a zaparkovanou mazdou venku. Tenkrát se ještě v rámci postprodukce moc digitálně neretušovalo, bylo to pekelně drahý.“

Irena se zasmála a zaskočil jí kousek rohlíku.

„Co ti budu povídat,“ dodal Hugo do kuckání a kašle, „tak trochu to do té kýžený viktoriánský atmosféry nezapadalo.“ Naklonil se a s citem ji bouchl mezi lopatky. „Od té doby mám takový pravidlo: nevolat, dokud se nezvedne mlha!“

Irena se vyčerpaně opřela o židli. „To tvoje vtipkování mě jednou zabije!“

„Na druhou stranu,“ řekl Hugo a naložil si na chleba čtyři kolečka salámu a plátek sýra, „na severskou detektivku je tohle počasí jako dělaný!“

Projekt „severská detektivka po česku“ byl další z ambiciózní řady záměrů, které se Kryštofu Kosíkovi podařilo bohatou slovní ekvilibristikou prosadit u jeho tradičních producentů. Především tedy v televizi, pro kterou ve volných chvílích četl scénáře a případně doporučoval látky k realizaci. Prosadil si film o mladistvých provinilcích v nápravně výchovném ústavu, který nazval *Za zdi*.

Poté, zřejmě aby si odpočinul od „drásavých studií společenské patologie“, natočil gangsterskou komedii z prostředí romských feťáčků a dealerů *El Paso*, na které lidi řvali smíchy a která rozdělila kritickou obec na dvě nesmiřitelné skupiny. Sice mu nakonec vynesla těsně prohlasovanou Cenu kritiky, ale taky několik trestných obvinění z propagace rasové a náboženské nesnášenlivosti.

Poslední byl dokumentární film *Zanech vsí naděje, kdo ucházíš* o poměrech v léčebnách dlouhodobě nemocných. Díky jeho „humánnímu étosu“ pražská kavárna zapomněla na rasově nekorektní *El Paso* a Kosík se stal zase miláčkem novinářů. Severská detektivka byla ovšem zdaleka nejnáročnější z toho, co se mu podařilo zatím vymyslet – a hlavně to mělo být retro ze začátku osmdesátých let.

Hugo si nedovedl dost dobře představit, jak tenhle ambiciózní bouřlivák zvládne úmornou práci na žánru, který se nedá ošidit žádnými vizuálními orgiemi nebo fantasmagorickým stříhem. Zvláště když Kryštof s oblibou řečnil o „sommambulně pomalém“ tempu, „atmosfé-

ře ponuře zahrnujícího socialismu“ a o „temném, přízračně se rozvíjejícím příběhu“.

Scénář si psal sám za asistence svého dosavadního scenáristy Mramůrka, řečeného Brambůrek, text nebyl stále ještě hotový a skoro nikdo ho nesměl číst. A protože internet dokumenty z doby zahrnujícího socialismu neoplýval, Brambůrek většinu doby ležel v archivech, četl a prohlížel knihy a časopisy – a korigoval Kryštofovy smělé scenáristické tahy prozaickým „tenkrát *ještě* nebylo“, případně „to tenkrát *už* nebylo“.

Přestože tedy byla oficiálně na světě jen rozvedená synopse, a to ještě synopse z období první verze scénáře, majitelé žoků peněz slyšeli hlavně na slovo „severský“. Celý knižní trh byl zaplaven novými a novými tituly, které spadaly do žánru severská krimi. Koproducenti počítali, že na „první domácí severskou krimi“ se přijde spousta lidí podívat čistě ze zvědavosti.

Po snídani sbalili foťák, Irena si na nohy vzala froté ponožky a vyrazili. Mlha venku začínala pomalu řídnout. Hugo stejně radši zapnul navigaci, protože viditelnost byla pořád velice špatná.

„Tohle už je jenom obyčejná mlha. Mělas vidět ty strašlivý inverze, co tu bývaly ještě na začátku devadesátek. Tuny popílků na hlavu... Potom po nátlaku ekologů konečně odsířili elektrárny.“

Irena vytáhla mobil. Podívala se na čas. Bylo po půl deváté.